

Številka zadeve: Up-134/97

Datum odločbe: 14. 3. 2002

Področje: pravica do molka

Izrek: US je razveljavilo sodbo Vrhovnega sodišča št. I Ips 200/95 z dne 9. 1. 1997, sodbo Višjega sodišča v Ljubljani št. Kp 1033/94 z dne 31. 8. 1994 in sodbo Temeljnega sodišča v Novem mestu, Enote v Sevnici, št. K 56/93 z dne 25. 4. 1994 , pri čemer je zadevo vrnilo Okrožnemu sodišču v Krškem v novo sojenje.

Dodatno: /

Odločitev: **Soglasno (9: 0)**

ZA: Wedam-Lukić, Čebulj, Fišer, Janko, Modrijan, Ribičič, Škrk, Testen in Ude.

PLM: Ribičič

POVZETEK ZADEVE:

Pritožnica je bila s pravnomočno sodbo spoznana za krivo storitve kaznivega dejanja požiga, ker je gorečo vžigalico vrgla na papir in seno ter je zgorelo gospodarsko poslopje oškodovanca. Uveljavljala je, da izpodbijane sodbe kršijo 27. člen ustave glede domneve nedolžnosti in četrto alinejo 29. člena ustave glede privilegija zoper samootožbo.

Za presojo, ali je bila s tem kršena pritožničina ustavna pravica iz četrte alineje 29. člena, je bilo za Ustavno sodišče odločilno to, ali se je po takšnem pravnem pouku pritožnica lahko svobodno in neodvisno odločila o tem, ali bo to pravico uveljavila ali ne. US se je v obrazložitvi strinjalo, da sta bili pritožnici kršeni pravici do molka in samoobrambe, saj jo je redno sodišče napeljevalo k priznanju, ki naj bi se lahko upoštevalo kot olajševalna okoliščina pri odmeri kazni, s čimer sodišče ni delovalo nepristransko in neodvisno. US je zato razveljavilo izpodbijane sodbe in zadevo vrnilo Okrožnemu sodišču v Krškem v novo sojenje.

Sodnik Ribičič se je v svojem pritrdilnem ločenem mnenju strinjal z odločitvijo večine, pri čemer se je zavzel, da bi v takih primerih, kot je pritožničin (Ustavno sodišče leta 2002 ugotavlja kršitve, ki so zgodile v začetku leta 1993, medtem je pritožnica že prestala kazen) namesto (močnejše, pomembnejše) pristojnosti razveljavitve sodb podelilo Ustavnemu sodišču pristojnost določitve pravičnega zadoščenja v primerih z ustavno pritožbo.

Ni ekonomske dimenzije.

EKONOMSKA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	nerazdeljeno				

Ekonomska dimenzija ni podana, saj se zadeva ne nanaša na tržne svoboščine ali državni intervencionizem vanje.

Ni družbene dimenzije.

DRUŽBENA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	nerazdeljeno				

V tej zadevi ne gre za razmerje med pravicami in svoboščinami posameznikov ali družbenih odnosov v razmerju do drugih posameznikov ali družbenih skupin, zato družbena dimenzija ni podana.

AVTORITARNA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	S				PS
Pozicija LM		PLM			
PLM: Ribičič		2			
ZA: vsi ostali	1	0,5			

Odločba:

US je v odločbi dalo prednost pravici do molka in privilegiju zoper samoobtožbo pred ohranjanjem stabilnosti in avtoritativnosti pravnega reda. US je odločilo izrazito v prid pritožnice kot predlagateljice razveljavitve sodb rednih sodišč. US je ugotovilo, da imajo pravice pritožnice v kazenskem postopku prednost pred argumenti iz sodb rednih sodišč, ki niso zavarovale njenih ustavnih pravic. **Pozicija 1.**

PLM:

Sodnik Ribičič se je zavzemal za uvedbo pravičnega zadoščenja pred US, zaradi česar gre v svojih argumentih še dlje kot večina. Ribičič posebej poudari, da je razveljavitev močnejša in pomembnejša pristojnost, vendar v takih primerih, ko pritožnica tako dolgo časa na odločitev US, da je medtem že prestala kazen, se mu je zdelo, da bi namesto razveljavitve in novega sojenja, v katerem se ne ve, kakšen bo rezultat, raje dobila neko pravično materialno zadoščenje, ki pa ji ne vzame možnosti, da vloži tudi odškodninsko tožbo proti državi. **Pozicija 2.**

Nasprotna odločitev:

V nasprotnem primeru bi US potrdilo pravno pravilnost odločitev rednih sodišč in bi tako dalo prednost avtoritativnosti normativnega reda s spoštovanjem sodb, ne glede na njihovo morda sporno vsebino. Zato **pozicija 5.**

MEDNARODNA PRAVNA VPETOST (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno-NC)		
Odločitev in sodniki ZA	2	US se je le ilustrativno sklicevalo na sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice in primerjalno pravno prakso ter literaturo.

PLM: Ribičič	2	<i>Sodnik se je le obrobno skliceval na sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice in slovaško ustavno ureditvijo, ki poznata pravično zadoščenje.</i>

NAKLONJENOST VLADI (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno - NC)		
Odločitev in sodniki ZA	NC	
PLM: Ribičič	NC	